

Zărandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB.

APARE SUB CONDUCEREA COMITETULUI :

C. SPOREA, dir. școlii Normale Deva,
I. INDREI protopopul Zărandului,
V. PETRESCU-LIVADEA, inginer de Mine Brad,
I. SÂNTINBREANU, învățător fost rev. școlar.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
BRAD.

ABONAMENTE: 80 lei anual, 6 luni 40 lei.
Instituțiuni și bănci 150 lei.
Muncitorii minieri 50 lei.

APARE ÎN FIECARE JOI

REDACTOR RESPONSABIL :
G. E. CAMBER

Un nou erou al Moților : Emil Șiancu

Unul dintre multele abcese de pe trupul țării noastre, cari îi otrăvesc sângele, a fost spart de un curajos chirurg.

Căpitanul invalid de război Emil Șiancu, a făcut să dispară din viață acela care n'a voit să înțeleagă că pădurile din munții Apuseni sunt ale Moților — așa cum alții nu vreau să 'nțeleagă, și azi, că România este a Românilor.

Au trecut mai mult de zece ani de când Moții sunt în luptă cu evreul Tischler, care acaparase dela conții cari se refugise în Ungaria, în timpurile tulburi dela 1918, aproape toate pădurile din munții Apuseni. După multe intervențiuni, o parte din acestea au fost expropriate. Inșă locuitorii n'au fost mulțumiți cum s'a făcut exproprierea, căci nu s'a ținut seamă de numărul capilor de familie, ci de numărul fumurilor de case. După repetate intervențiuni, până la Rege, s'a trimis să ancheteze cazul, un inspector, Popescu-Pera. Raportul acestuia n'a expus adevărata situație. De aceea Moții s'au adresat din nou Justiției, pentru a dovedi falsificarea expertizei. Parchetul după cercetări amănunțite, l-a dat pe Popescu-Pera în judecata Tribunalului. Acest proces, deoarece nu se prezentau martorii citați, se tot amâna.

La ultima desbatere, care s'a ținut la Tribunalul din București, unul dintre apărătorii Moților, **Emil Șiancu**, văzând că procesul din nou se amână, sub puterea unei impulsii necunoscute, a stins din viață, cu un glonte, pe acela, pe care-l știa cauza sărăciei Moților.

Acest fapt era fatal să se întâmple. Toată țara își dădea seama că atmosfera munților noștri este încărcată, de acelaș gând: Scăparea pădurilor din mâna

lui Tischler. Sub puterea acestui gând, al tuturor, a săvârșit Șiancu fapta sa. Numai cei cari aveau posibilitatea să facă să înceteze aceste suferințe ale Moților nu voiau să se miște. Oare de ce conducătorii noștri lasă coarda să fie întinsă până plesnește?

Și acum iată urmarea: Șiancu șade în închisoare, iar cei cari sunt cauza faptei sale se plimbă, liberi, nestingheriți de nimeni.

De aceea va trebui să ne adunăm în orașele noastre, centre din regiunea Moților, și să ne spunem respicat, și pentru ultima dată, durerile noastre.

Când veți auzi semnalul acestor adunări, plecați cu toții pentru a spune tuturor, celor cari vreau și trebuie să știe, că toți Moții sunt alături de Șiancu, care nu e vinovat de cât de o prea mare dragoste față de frații săi, în suferință, dragoste a cărei victimă a căzut.

Alături de cei peste 180 de адвоcați, ce-l vor apăra în fața Curții cu Jurați, în semn de mulțumire pentru dragostea lui desinteresată și neprecupețită față de frații săi, să facem și noi zid de apărare în jurul său și să spunem țării: Căpitanul Șiancu nu este vinovat. Sunt vinovați acei cari, prin piedicile cari le-au pus, au oprit soluționarea procesului, în care locuitorii munților Apuseni își pusese rădăcina nădejdea zilelor viitoare. Jurații vor trebui să fie seamă de acest strigăt al nostru, plin de durere, și ne vor reda pe căpitanul Șiancu, iar Statul se va îngriji de soarta noastră, înapoiindu-ne pădurile, singurul mijloc de trai al nostru.

Trăiască acel care s'a jertfit pentru alinarea necazurilor noastre: Căpitanul invalid de război Emil Șiancu! R. G.

Din săptămână în săptămână

EXTERNE

S'a sfârșit războiul chino-japonez.

La praga, zilele trecute, s'au întâlnit miniștrii celor trei state ce formează Mica Antantă: România, Jugoslavia și Cehoslovacia. „Problema centrală a discuțiilor a fost cea impusă de scopul ei permanent ca și de imperativul momentului: **menținerea și garantarea păcii în cadrul actualelor tratate**“.

Din declarațiile ministrului afacerilor străine al Germaniei, d. Neurath, făcute la Conferința desarmării, reesă că Germania se înarmează și... așteaptă...

INTERNE

Duminică s'a deschis în București, localul Camerei deputaților, conferința țărilor blocului agrarian din centrul și răsăritul Europei. Conferința se va ocupa cu reglementarea datoriilor interguvernamentale și reducerea sarcinilor.

D. Madgearu a cerut anularea datoriilor de război.

Anul acesta se împlinesc 300 ani dela nașterea celui mai mare cronicar român Miron Costin.

Incasările statului, pe luna Mai, se ridică la suma de 1.350.000.000 lei.

Liberalii au pornit campania de răsturnare a guvernului.

S'au ținut adunări în fiecare capitală de județ.

Partidul „Frontul Plugarilor“, de sub conducerea d. Groza, a fuzionat cu partidul „Țărănesc“, de sub conducerea d. Dr. Lupu.

Forța morală a cărților Insemnări pentru noua generație

În trecerea mea prin Elveția, am putut admira cultul sacru al celui popor de gospodari și de hangii, pentru științe și literatură. O delicată educație a cetățeanului a făcut ca pretutindeni cartea de literatură să fie trecută printre lucruri superioare și nobile. Omul cel mai simplu, a ajuns să fie convins, că prin circulația și filtrarea neconținută a ideilor, s'a realizat tot ce e de real folos obștesc.

Cartea, care vehiculează aceste idei îi inspiră teamă și respect.

Patrimoniul cultural întreg al umanității este încredințat cărților. Gânditorii, poeții, oamenii de știință, au o egală sarcină în continuarea acestui lanț, singurul etern, singura balustradă care împiedică civilizația dela

o groaznică decădere, înspre animal, înspre bestia nevorbitoare, pe care Natura a condamnat-o să stea numai cu fața înspre pământ.

Societatea aleasă a marilor spirite cultivate, superioare și nemuritoare, cari stăpânesc și guvernează lumea, în număr mai mult din morți decât din vii. Asta angajază tinerele generații la un neclintit respect al tradiției, în Elveția. Toate aceste spirite, cari se remarcă prin virtuți și superioritate intelectuală formează elita unei tinerimi neafirmate încă, erudiția, valoarea și energia spirituală a omenirii viitoare. Ei sunt eroii gândirii creatoare, care formează și onorează civilizația și înalță spiritul uman.

S'au făcut dese anchete, cu această întrebare:

— Care sunt cele trei-patru cărți cu care v'ați putea retrage singuri într'o insulă?

Dar este simplu de tot de răspuns.

Gândiți-vă că în fața a patru cărți Biblia, Thora, sururile sfinte de pergament pe cari e scrisă, în limba ebraică veche, religia israeliților, Coranul și Vedas: cărțile sfinte ale Hindușilor, în limba sanscrită, atribuite lui Vyasa se închină 1893 de milioane de oameni, adică tot genul omenesc.

Civilizația de astăzi se sprijină toată pe **ideea monoteistă**, adusă de Hebrei, pe ideea de Artă adusă de Greci, și pe ideea de Drept, adusă de Romani. E ușor de găsit suctul inițial și etern al lumii noastre.

Paginile epice ale lui Homer, au inspirat pe Alexandru, fiul lui Filip din Macedonia la 356, înainte de era creștină, și forța lor morală s'a văzut încă odată în toată splendoarea, când sabia unui împărat și căpitan, ca Alexandru cel Mare, imita virtutea unui Achile, și a altor eroi din Iliada.

IV. In slujba altei credințe.

Un loc sub soare! Cu toții noi cerem. Căci dela soare porcede viața.

Fiecare palmă de loc steril constituie o pierdere în patrimoniul umanității și înjosește Neamul ce-l stăpânește.

Un loc sub soare caută orice ființă animalică sau vegetală. Mărginindu-ne la regnul vegetalelor; cine n'a rămas uimit în fața înfricoșatului războiu mut ce-l poartă între sine plantele pentru un loc sub soare!

În pașiștea câmpiei, în stuhul bălții, ca și sub misterioasa boltă a codrului; — aceeaș neostoită luptă pentru un loc sub soare.

De pretutindeni, neconținut în fiecare an, miriade de vieți în devenire, mănate de porunca mistică a Soarelui, primesc cu nădejdea victoriei, jugul greu al unei lupte înverșunate, — pentru a fi. Și, e atât de rară biruința. Vor birui doar atâtea vieți, câte hecatombe de morți vor putea rășlui în tabăra adversă. Ni e dat și nouă, oamenilor, să înțelegem că lupta nu e un mijloc, ci însăș scop al vieții.

Dupăce în comun au învins firicelele plăpânde ale ierbii, mai apoi arbuștii; copacul pădurii trebuie să-și discute dreptul la viață cu proprii lui frați, de aci înainte vecini rivali. Ne mai având răgazul să-și îngroase proporțional trunchiul, în goana nebună după lumină, năuaua copacului predestinat se mulțumește să-și poată sălta cu o șchioapă mai sus în soare căpșorul, lovind fără milă în jurul său. Vai, vouă învinșilor. Celor căzuți, biruitorul le smulge locul de sub soare, iar din trupurile lor putrezite se

ospătează voios, dublându-și forțele pentru noui cuceriri. Câte omoruri pentru o rază de soare!

Luptăm cu toții pentru o rază de soare, căci dela soare porcede viața. Putem prea bine să dăm grădinei noastre solul vegetal și o putem fertiliza cu produse de laborator, îi putem da umezeală; iar serei îi dăm căldura potrivită în orice timp: putem, deci, crea condițiuni ideale pentru prosperarea buiacă a materiei. N'a putut însă nimeni, și niciodată știința o-menească nu va putea să creeze viață. Căci, viața numai dela Soare porcede. Iată, deci, pentru ce e atât de scump un loc sub soare!

* * *

În Ținutul Hălmagiului din Munții Apuseni, codrii de gorun și fag aflători în anul 1895 pe o îndindere de 23,526 ha, abia mai oferă azi spre exploatare o suprafață de 3,364 ha făget; iar pe culmile domoale ale Bihării se lăfășește ca și pecinginea arătarea hădoasă a sterilelor, mereu adâncite și lărgite de furia torențelor zărateci.

În țara noastră sunt milioane hectare de suprafețe scăldate în razele celui mai fericit Soare, prin despădurirea nesăbuită a munților, prefăcute de mâna criminală a necredincioșilor în complet sterile sau în pășuni semi-sterile în devenire de complet-sterile.

Traian Mager, prof.

Din „Țara Zarandului“

Tebea, comună mare românească, are 1200 suflete.

Țebeni sunt urmașii coloniștilor dalmațieni aduși de Traian în aceste locuri, ca buni pricepători în exploatarea zăcămintelor de aur, ce se găsesc din abundență în subsolul Țebei.

Tot în pământul Țebei, scump nouă tuturor Românilor, se ascund oasele eroilor naționali: Avram Iancu, a tribunilor Groza și Buteanu și a celor 75 eroi, morți în războiul de întregirea Neamului românesc, și aduși aici cu ocazia serbărilor centenarului dela nașterea Regelui munților, organizate în 1924.

Ce înălțător și măreț este obiceiul frumos, pe care-l au moșii din ținutul Zarandului, ca a doua zi de Paști, în fiecare an, să-și înderpte pașii către biserică din Tebea pentru a petrece cea mai frumoasă zi de peste an cu martiri neamului nostru care au eșit din sânul lor.

Ce impunătoare e priveliștea în această zi când vezi pe tineri, bătrân și femei printre mormintele din cimitirul Țebei, cu mâncare adusă de acasă și cu'n păhar de vin alături,

ospătându-se și petrecându-și în cântece naționale, care cuprind părți din luptele eroice de alungul veacurilor de restriște și de rezistență vrednică de Thermopylae a poporului român; sau povestind din viața lui Avram Iancu, Horia, etc.

În trecut aceste serbări aveau un caracter și mai măreț. După ce preoții oficiau slujba dumnezeiască, sub Goronul lui Horia se țineu cuvântări inflăcărâte și se aducea cu multă pompă și cinste, înainte de a se începe petrecerea, o vadră cu vin pentru a uda rădăcinile goronului, care de 800 și ceva de ani de când străjuiește pe dâmbul unde a răsărit, multe ar avea de spus, deoarece multe a auzit, căci multe au fost necazurile fratelui său, românul zărandean.

Goronul are circumferință de vreo 12 m.

De ce i se spune Goronul lui Horia?

Fiind așezat pe șoseaua națională care leagă Baia de Criș cu Bradul, cele două centre comerciale de pe valea Crișului, cu târg de săptămână — Mercuria și Joia — adăpostea sub poala lui pe moșul care se odihnea peste

noapte aici, pentru a fi, Joi dimineața la târgul din Brad. Drumețul, printre alte vorbe la ordinea zilei, povestea și de necazurile în care se sbătea mulțimea obișnuită a poporului.

Mai ales Horia nici odată nu scăpa momentul să pregătească sufletele celor ce trebuia să-și răscumpere libertatea cu prețul sângelui lor. Se spune, chiar că după mai mulți ani de activitate tacită, când popor mult se odihnea sub poala stejarului, Horia s'ar fi ridicat pe creanga care și astăzi e verde și ar fi îndemnat poporul să se rescoale contra stăpânirii ungurești. De atunci l'a botezat Goronul lui Horia.

Și cât n'ar fi dat Ungurii să-l vadă nimicit din cimitirul Țebei!

Bătrânii spun că le-a dat galbeni mulți, mai mulți ca o măsură, că li s'au promis scutire de impozit pe mai mulți ani, numai să-l vândă lor.

Dar nu s'au lăsat seduși de Maria Sa Banul, și nici intimidăți de stăpânire, pentru a comite acest neiertat sacrilegiu.

Țebea are o casă culturală și o școală primară vrednică de renumele ei. Școala în trecut și-a făcut datoria cu prisosință. Comuna a dat peste patruzeci de intelectuali: profesori, învățători, avocați, preoți, magistrați, notari etc.

Târnava, comună așezată pe malul stâng al Crișului, pe șoseaua națională ce duce dela Brad în județul Arad.

Locuitorii oameni buni, blânzi și iubitori de biserică și școală, au fost întotdeauna Români în înțelesul pur al cuvântului.

Cu toate lîngșirile și amenințările Ungurilor, târnăvițenii n'au permis nici în ruptul capului să accepte limba maghiară de predare în școală.

Legenda spune că aici s'a întâmplat fapta patriotică a băiatului clopotarului, a cărui eroism nu-i cu nimic mai prejos de eroismul tânărului Tobașar Dugay, și care stărnește avânturi de admirație.

O dăm mai jos după „legende istorice“ de V. Lazar.

„Românii din Transilvania erau până în anul 1848 cei mai mulți sub jugul greu al iobăgiei.

La 3 Mai 1848, fruntașii românilor și o mulțime mare de popor s'au adunat pe câmpul Libertății lângă Blaj, hotărând că de acum înainte Românii sunt liberi. Ei nu mai voiau să fie iobagi la boerii unguri, cereau școli românești, judecatori și slujbași români pentru toate ținuturile românești, apoi sau răspândit toți în liniște pe la satele lor.

Guvernul unguresc în loc să împlinească dreptele cereri ale Românilor, a trimis contra lor bande de secuși, ca să le jefuiască și ardă satele și să-i omoare pe cei ce vor cuteza să mai ceară libertate națională. Atunci Românii își formară o armată, mai întâi în Munții Apuseni.

De aici porni o ceată ca să știricească mișcările Ungurilor.

Din colaborarea cărților cu sabia, Asia a eșit civilizată.

„Viața oamenilor iluștri“, călăuză spre muncă și voință, scrisă de Plutarh a influențat și a produs în imaginația multor scriitori un model de frumsețe ideală și un permanent îndemn pentru fapte frumoase și aspirații nobile.

Tot Plutarh a influențat asupra lui Napoleon I, simplu căpitan de artilerie, care mai târziu, a cucerit aproape toată Europa și a trecut prin secolul al XIX-lea ca un meteor strălucitor, căruia nimeni nu i-a mai putut egala exemplul, nici chiar în acest mare și neuitat războiu din urmă. De altfel toți biografiile lui Napoleon, începând cu contemporanii lui și sfârșind astăzi cu Merejkowsky, au afirmat unicitatea acestui geniu al armelor, plăsmuit la do-goaarea înțelepciunii cărților.

Descrierea călătoriilor lui Marco Polo (1254—1323), care a străbătut Asia prin Mongolia și a revenit prin Sumatra, a îndemnat pe Cristof Columb (1451—1506), să călătorească și la 12 Oct. 1492 a descoperit America.

În anul 1474 s'au tipărit pentru prima oară operele istoricului grec Herodot (484—425 in. de C.) în care sunt descrise călătoriile miracoloase ale Fenicienilor împrejurul Africei și peste trei ani (la 1477), Vasco de Gama (1469—1524), navigatorul portughez, a descoperit Capul Bunei Speranțe și drumul cel nou prin Africa la Indostan (India orientală). Acest drum a fost căutat înainte cu multe secole.

Herodot a murit înainte cu trei mii de ani, iar opera lui, cartea, ca o ființă vie, dar nemuritoare, a acționat neconținut și a îndemnat pe altul să găsească o lume nouă.

Autoritatea, puterea și forța morală a cărților sunt un fenomen comun la toate națiunile.

O carte de artă sau de știință, bine scrisă, poate produce sau sugera, în acelaș timp, la doi sau mai mulți cititori acea idee sau aceeași pasiune.

Timpurile moderne, cu perfecțiunile tehnice, au împins cartea la o criză tot mai accentuată. Cinematograful, radiotelefonia și teatrul au răpit o bună parte din clientela cărții.

Se fac eforturi ca această clientelă să fie readusă. Nădejdea este la tinerele generații studioase, la cei cari astăzi consultă elocința unui Demostene și a unui Cicero, sau versurile în care se proslăvesc timpurile încântătoare de strălucire a Eladei.

Acestor tineri le dedicăm rândurile noastre. (Curentul)

G. N. Varone

Românii plecați împotriva Ungurilor ajunseră la satul Târnavă, prin care trece Crișul.

Ei aflară, că Ungurii sunt dincolo de Hălmaș, de aceea se hotărâră să rămână peste noapte în Târnavă. O parte de Români tăbări pe valea dinspre Hălmaș, drept pază, cealaltă, cea mai mare rămase în sat.

Un tribun care își avea soția în Hălmaș, se duse până acasă. Noaptea pătrunseră însă Ungurii în Hălmaș și intrară fără veste în casa tribunului. Il bat de moarte, ca să spună unde sunt tăbăriți Românii. Românul nu scoate nici o vorbă. Infuriați, Ungurii îl pun atunci cu picioarele pe jar, îi rup unghiile de la mâini și-i ard genele cu fier înroșit. Tribunul tot tace. Atunci comandantul Ungurilor se repede cu sabia la nevasta tribunului strigând că o omoară dacă nu-i spune unde sunt legionarii români. Amețit, cu mintea sdruncinată de chinuri neindurate, tribunul făcu semn, că le va spune. Legat de un cal, cu doi husari în coaste și cu revolverul la tâmplă îl pornesc pe drumul dela Hălmaș la Târnavă.

Ajunși aici, atacă pe Românii din capul satului și-i omoară mai pe toți.

Dar împușcăturile au răsunat până în sat. Cel dintâi, care le-a auzit al fost băiatul de vreo 15 ani a clopotarului. Se scoală numai decât și dă fuga la biserică, se urcă în turn și începe să tragă clopotul.

Se trezesc tribunii, se trezesc Moșii și ceilalți Români. Femeile își trimit copii înspre munte și toți se pregătesc să oprească pe Unguri.

Ceata acestora înconjoară biserica și încep să tragă în copiii, care se vedea la lumina împușcăturilor. Il nimeresc în picioare, micul clopotar cade în genunchi, dar tot trage clopotul.

Alte împușcături îi frâng mâna dreaptă. Clopotarul trage mai departe cu brațul stâng. Iar când și acesta e sdrăbuit, prinde cu dinții funia și trage... Un glonte îi sfărâmă capul și dăganțul clopotului încetează...

Dar Românii avuseră într'acei destul timp, ca să scape de ceata ucigașilor". g. c.

Sfaturi practice.

Cum se cunosc ciupercile otrăvitoare

În anul acesta, o mulțime de oameni, familii întregi chiar, s'au otrăvit mâncând ciuperci.

Cauza e, firește, faptul că n'au cunoscut care ciuperci sunt bune de mâncat și care sunt otrăvitoare.

A pretinde că cunoști felul ciupercilor numai după înfățișare, formă, culoare, etc., nu e tocmai asigurător lucru. Și chiar de s'ar găsi care-va, totuși paza bună trece primejdia rea, căci cine poate garanta că printre cele bune nu s'au strecurat și câte-va din cele otrăvitoare? De aceea dau aci câte-va sfaturi prin care putem într'un mod absolut neîndoios, să cunoaștem care ciuperci sunt otrăvitoare și care nu lată-le.

a) Ai cumpărat ciuperci? Pune-le într'o oală la foc să fiarbă până dă în clocote apa. Aruncă atunci în oală o piesă de argint și las-o cât-va timp. Dacă piesa se înegrește, atunci ciupercile sunt otrăvitoare și prin urmare aruncă-le naibii. b) N'ai vre-o piesă de argint curată? caută atunci o ciapă albă, curăț-o și pune-o în oala cu ciuperci, în timpul când apa fierbe în clocote. S'a înegrit și ceapa? Aruncă ciupercile dacă ții la piele-ți. c) Ai cumpărat ciuperci ne otrăvitoare? Curățe-le, pune-le într'o oală, toarnă peste dănele apă în care ai pus două părți de oțet tare și lasă-le acolo 3—4 ciasuri, pe urmă poți să le gătești fără teama de otrăvire. d) Te duci în târg, sau găsești pe câmp ciuperci, dacă ști că acasă n'ai nici piese de argint, nici ceapă, nici oțet, atunci nu mai lua ciuperci să-ți faci de mâncare, căci doamne ferește dacă n'ai o ceapă acasă, dar doctorii pe ce bruma vei lua?

Ilie Barbu

Băile Vața de jos

Băile Vața de jos sunt situate în comuna cu acelaș nume, județul Hunedoara, în direcțiunea N., la 16 Km. de orașelul Brad.

Stațiunea balneară este înconjurată de munți, cu o vegetație abundentă, ceea ce face ca să fie adăpostită de vânturi.

Băile Vața de jos sunt legate prin linie ferată: prin gara Vața de jos și stațiunile Arad și Brad.

Viața liniștită, efțină, aerul de munte rece și binefăcător, fac ca, în fiecare an să aducă vizitatori mulți, dornici de repaus și recomfortare.

Băile dela Vața se recomandă

pentru diferite manifestări reumatice, boale de piele, boale nervoase, etc.

Apa sulfurată e caldă, limpede, puțin verzue, gustul sărat-amar, miros de ouă clocite; fiind agitată degază hidrogen sulfurat.

Durata sezonului, este dela 15 Mai, la 1 Oct. Medic dirigințe al stațiunei este d. dr. S. Rîșcuța.

Excursiuni se pot face: la Brad-Gura Barza (șteampurile soc. de exp. aur. „Mica“ — cea mai mare instalație din Europa,) la Tebea (mormântul lui Avram-Iancu și Goronul lui Horia), la „Grotă“ dela Prihodiște, la Baia de Criș, etc.

g. c.

Nouile cotizații pentru Casa Asigurărilor Sociale.

Înștiințare.

La 1 Iunie a. c. intră în vigoare nouile clase de cotizare și ajutoare potrivit legii din 8 Aprilie a. c.

Nouile cotizații se plătesc: jumătate de patron și jumătate de asigurat. Ele sunt:

Clase:	Cotizații săptămânale patron	Cotizații săptămânale salariat	Ajutor săptămânal de boală accident	Ajutor de înmormântare:
I	3	3	56	2000
II	6	6	119	3000
III	11	11	217	3500
IV	15	15	315	4000
V	18	18	420	5000

La întreprinderile cu mai puțin de 10 angajați cotizarea se face ca și până acum, prin aplicarea de timbre în cărțile chitanțe.

La întreprinderile cu mai mult de 10 angajați, cotizația se face prin depunerea listelor de plată lunare și vărsarea în numerar a cotizațiilor la Casa Asigurărilor Sociale.

Întreprinderile cu mai mult de 10 angajați sunt obligate ca până la 15 Iunie a. c., să depună listele de plată depe lunele Aprilie și Mai 1933, și să plătească odată cu depunerea listelor contribuția suplimentară de 1.20% asupra salariilor efectiv plătite tuturor angajaților indiferent de limita de salariu.

Actualele cărți chitanțe rămân în vigoare și pentru angajații din întreprinderile care contribuiesc cu liste de plată.

Asigurații vor cere, și patronii sunt obligați a le da, adeverințe că sunt angajații lor, spre a putea beneficia de tratament medical și ajutoare.

Casa Centrală a Asigurărilor Sociale.

N. R. În afară de aceste cotizațiuni, stabilite recent, muncitorii minieri ai Soc. „Mica“, vor mai achita lunar și cotizațiunile suplimentare. Ne permitem să redăm textual

prima parte a art. 128 din noua lege pentru unificarea asigurărilor sociale — publicată în Monit. Of. Nr. 83 partea I din 8 Aprilie 1933 — privitoare la cotizațiunile suplimentare: „Membrii Caselor frățești de minieri și patronii lor vor suporta, în părți egale, o cotizație suplimentară pentru acoperirea drepturilor de pensie de invaliditate, bătrânețe și urmași ale pensionarilor acestor case, peste cele stabilite potrivit regimului general.

(Continuarea în pag. IV-a).

Rugă

pentru Cel de dincolo de veacuri.

Mi-ai sădit în suflet, Doamne

Dragostea și poezia,

Viața, visul, îndurarea

Și iertarea;

Iar de-asupra lor, Stăpâne,

Doă paznice păgâne:

Indoiala și mânia.

Dar în astă primăvară

Mi-ai adus mai mult, Părinte...

(...Cum voiu spune-o prin cuvinte?...)

Mi-ai adus, comoară rară

Nu vreo harpă sau vreo floare,

Ci-mi umpluși întregul suflet

De lumină și de soare

Și de triluri dulci de cânt,

De pornire 'nălțătoare

Spre avânt.

De aceea — astăzi Ție

Mă închin smerit, umil,

Cum se 'nchină la icoane

În culcare

Și 'n sculare

Un copil.

Dumitru L. Florescu

Cunoașteți noul RADIO RCA în miniatură?

Superheterodynă R. 28
cu vorbitor
electrodinamic

incorporat

La preț foarte efțin, randamentul și selectivitatea acestui minunat aparat întrec cu mult celelalte aparate de 3 ori mai mari și mai scumpe.

MAX GODEL, DEVA (Palatul Decebal)

(3-1)

Articole tehnice și Radio.

cu 5 lămpi

RCA
Sextode.

Cereți prospecte
și demonstrațiuni
gratuite

Reprezentanța
pentru județul
Hunedoara:

RCA

Aceste cotizații suplimentare se vor hotărî de consiliu de administrație al Casei Centrale și vor intra în vigoare pe baza deciziei Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

Cotizațiile suplimentare, prevăzute la acest articol, se vor plăti numai până la data când dreptul de pensii în regimul general va fi egal cu dreptul de pensie dela aceste Case. Aceste cotizații suplimentare au fost fixate prin decizia ministerială Nr. 202.759, publicată în Monit. Of. Nr. 60 din 13 Martie a. c., stabilindu-se 3 clase de cotizare (suplimentare) și anume: cl. I — 140 Lei, cl. II — 120 Lei și cl. III — 100 Lei, lunar.

În contra acestor rețineri, speciale numai unora dintre întreprinderi, rețineri prea mari și nedrepte, atât muncitorii Soc. „Mica“, cât și muncitorii întreprinderii miniere „Ruda“ a d-lui D. Floru, au înaintat la timp, câte un Memoriu — protest, iar aceștia din urmă au înaintat și Contestație la Comisia de judecată a Casei Asigurărilor Sociale — Deva, în contra ordinului de plată. După desbatere vom comunica rezultatul.

D. Z.

Cerc cultural

— **Adunarea antirevizionistă din Hunedoara.** Valea Cernei și întreaga pădurime de sub poalele Ruschii răsună astăzi de un strigăt ce trebuie să fie auzit pretutindeni: Jos uzurpătorii tratatelor! Trăiască dreptatea și pacea între popoare!

La apelul făcut de președintele Astrei d. Brâncoveanu, s'au adunat la Hunedoara, Duminecă 28 Maiu, toate comunele din plasa Hunedoara, într-o înălțătoare adunare antirevizionistă. S'au remarcat renumiții „Ghelăreni“, vechi și credincioși români, persecutați de vremurile grele de ieri, dar nu atât de norocoși în timpurile crizei de astăzi. Ei vin, în frunte cu fanfara aranjată și condusă de neobositul și vrednicul preot Ghe. Henția.

Au vorbit: d. I. Brâncoveanu, d. Elefterescu, preotul român ortodox Suciu, preotul român unit Iuliu Pop, preotul Rain, medicul Hâncu, d. T. Popa, directorul gimnaziului de băieți, d. Balente, inginer la uzinele metalurgice, d. Anghel Constantinescu directoru școalei primare centrale și alții.

Toți condamnă mișcarea revizionistă a ungurilor. Mulțimea aplaudă și protestează

Muzicele intonează apoi imnuri patriotice și adunarea se împrășteie în ordine.

I. Baciș inv.

Convocare

Domnii membrii ce formează adunarea generală a comitetului școlar de pe lângă școala normală de învățători din Deva, sunt cu onoare convocați a se întruni în adunare generală Duminecă 11 Iunie orele 11 a. m. în localul școalei normale din Deva, la ordinea zilei fiind:

Alegerea a 4 membrii și un cenzor în comitetul școlar al Școalei normale de Învățători din Deva, conform art 151, 158 din regulamentul privitor la organizarea comitetelor școlare de pe lângă școlile normale.

În cazul că la data de 11 Iunie 1933, nu se vor întruni cel puțin jumătate din numărul total al membrilor, adunarea se va ține Duminecă viitoare, 18 Iunie 1933, orele 11 a. m. cu orice număr de membrii prezenți.

p. Președinte
Prof. Ioan Mihu.

Secretar
Pr. Augustin Radu

Înștiințare

Se aduce la cunoștință că, în ziua de 16 Iunie 1933 orele 10 a. m., se va ține în localul școalei comunei Clopotina, plasa Hațeg, o licitație restrânsă, prin bună învoială, cu oferte închise și sigilate, pentru edificarea unei școale cu 2 săli și locuința directorului, conform devizului și planului întocmit de serviciul tehnic județean, în valoare de 460.000 lei.

Licităția se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88—110 din legea contabilității publice, regulamentul Oficiului central de licitații și normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

D-nii amatori, care vor lua parte la licitație, vor depune o garanție de 5% din valoarea finală a devizului, în plic separat, precum și o dovadă că au firmă înscrisă.

Caietul de sarcini, planul, devizul se se pot vedea în cancelaria serviciului școalei în toate zilele de lucru.

Clopotina la 1 Iunie 1933.

Președinte:
îndescifrabil

Secretar:
Ioan Radu

Sportive

— În cadrul „Cupei balcanice“, ce se dispută la București, România a repurtat o victorie strălucită contra Bulgariei, deținătoarea Cupei, învingând-o cu dezastruosul scor — 7—0.

Tot în cadrul „Cupei balcanice“, Jugoslavia a învins Grecia cu 5—2.

Fragmente din scrisorile primite de red. gazetei „ZARANDUL“

„Vă felicit pentru frumoasa inițiativă ce ați luat-o de a înzestra cu o gazetă săptămânală Bradul și regiunea Zarandului. Vă doresc multă isbândă în acțiunea pe care ați început-o, iar „Zarandului“ îi doresc viață îndelungată“. — C. Safta, direct. liceului.

„Vă felicit pentru ideea frumoasă de a scoate un ziar în acel colț al țării, de care sunt legate atâtea fapte mărețe.

Vă doresc spor la muncă, spre binele neamului, iar gazetei îi doresc viață îndelungată“. — L. P. Hossu, dir. Orșova.

„Mi-a făcut nespusă bucurie „Zarandul“ căruia îi urez viață îndelungată, abonați mulți (dar nu de cei ce nu plătesc abonamentului) și colaboratori harnici.

Iar pe Comit. de red. îl felicit pentru curajul ce a avut să dea la iveală, în timpurile acestea îngrozitoare, fructul unor preocupări idealiste“. — Danil Popescu, inv. Lunca-Mureșului, jud. Turda.

„...D-tră un mănunchi de intelectuali v'ați adunat și ați pus bazele micuței, dar prețioasei gazete „Zarandul“.

Vă alegeți locul de luptă orașul Brad, care pe lângă că este un loc istoric — neuitat pentru toți cei ce simt românește — este înconjurat de o mulțime de mine de aur, unde lucrează mii de lucrători și ați format o stâncă de granit, contra — bolșevismului — comunismului care ar prinde foarte repede între acești muncitori.

Deci aveți sf. datorie de a veghe ca mormintele marilor eroi naționali dela Tebea, să nu fie pângărite de lepădăturile Galiției, cari cu orice preț doresc a ne distruge.

Moșii, urmașii lui Avram Iancu, cari până azi au fost batjocoriți și jefuiți de toți, acum voi avea și ei prin ce își spune durerile lor. Pentru această faptă frumoasă, vă doresc spor la muncă, iar gazetei, viață lungă“. — M. Bogoe, agronom Timișoara.

(Va urma).

Informații din Zarand

— **Vizitatorii stațiunilor balnare** vor beneficia de 50 la sută reducere, la înapoere, după terminarea, curei, care trebuie să fie de cel puțin 15 zile.

Vizitatorul va trebui să prezinte la Cassa de bilete și certificatul emis de direcția băilor.

Reduceri pentru stațiunile balneare sunt valabile cu începerea dela 15 Mai până la 1 Oct.

— **Societatea Sf. Gheorghe** și învățătorii din Stejărel, Podele și Luncoiul de jos, au organizat în ziua de 4 Iunie, în localul școalei primare din Luncoi o serbare urmată de dans.

Din program au făcut parte:

1. Păcală argat, comedie populară de Dulfu. D. Dobrescu, în rolul lui Păcală, a fost la înălțime. Au fost scene în care s'a întrecut pe sine: D-ra Romica Boldura, a interpretat bine rolul Saftiei. Aceleași cuvinte de laudă se cuvin dlor Pătroescu și Radu.

2. S'au mai executat cântece școlare și populare.

— În ziua de 6 Iunie c., Secție I a tribunalului Hunedoara, a respins apelul înaintat de d. Pompiliu Piso, în contra sentinței judecătorei Brad, — în cauza exproprierii — intentat contra Societății „Mica“.

— **D. I. Petrescu**, a fost numit administrator financiar, la administrația Deva, pentru încasări și plăți.

— **Percepția fiscală Brad**, în urma intervențiilor făcute la ministerul de finanțe, va rămâne, funcționând și mai departe în Brad.

— În săptămâna aceasta, în spitalul din Deva, a trecut la cele eterne soția d. Ion Furdui, din Brad.

— **Dra Steavu din Buceș și dl Gh. Imperat** și-a serbat Duminecă cununia religioasă.

— **Dl. Truși Grădina** a fost numit **perceptor** — la percepția fiscală din jud. Hunedoara.

— **D. Traian Berbeciu**, șef judecător, Brad, fiind bolnav de ulcer, a fost operat la București. Operația reușind, iar d. Berbeciu simțindu-se complet restabilit, a părăsit sanatorul.

Poșta administrației

Am mai primit abonamente, pe cari le cvităm, dela: dna Elena General Paraschiv Vasilescu, București, 100 lei; d. V. Ambruș, subdirector al Soc. „Mica“, Brad, 80 lei; d. I. Fugăță, preot, Luncoiul de jos, 40 lei; d. Ioachim Ivan, senator 80 lei; d. Emil Rusu, notar Buruene, 40 lei; d. Nicolae Petrușan, prim șef miner, Gura-Barza, 80 lei; d. Iosif Luca, Gura-Barza, 40 lei; d. prim inginer Gagyi Iuliu, Tebea, 80 lei; d. Traian Bontos croitor Brad, 40 lei; d. Roșca Greci, inv. Hărău, 40 lei; d. Mihai Hock, șef miner Valea Mori, 80 lei, d. Alex. Florea, inv. Cărăstău, 40 lei; d. Avram Rusu, inv. Blăjeni-Criș, 40 lei; d. Azarie Circo, inv. București, 50 lei; d. Turcanu, Brad, 20 lei; d. Costică Grigoraș, primar Fitionești, jud. Putna, 80 lei; d. Grama Gh. zidar Gura-Barza, 25 lei; d. Iosif Hack, mecanic Criștior, 80 lei; d. Dr. Pavel Oprea, prof. Brad, 40 lei; d. Gh. Surdu, șef. de post Brad, 40 lei; d. Floruța Miron, prim fochist Gura-Barza; d. Barbu, învățător Bulzești de sus, 40 lei; Ronta Nicoiaș, Preș. Meseriașilor Brad, 40 lei.

Rugăm pe onorații noștri abonați să-și achite abonamentul.

Tiparul Tipografiei „ZARAND“ — Brad.